

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ «ОФІЦЕР СЛУЖБИ ОСВІТНЬОЇ БЕЗПЕКИ» ЯК ФОРМИ ЗАХИСТУ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ДІТЕЙ У ПЕРІОД ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Моргунов О. А., Юнін О. С.

ВСТУП

Одним із пріоритетних напрямків в діяльності Національної поліції є забезпечення прав і свобод дітей, оскільки діти є найбільш незахищеною групою населення, що відповідно до загальновизнаних міжнародних стандартів потребує вироблення ефективної системи захисту прав і свобод на державному рівні. Важлива роль у цих процесах належить органам Національної поліції, які повинні приділяти підвищену увагу питанням формування спільно з представниками влади, громади та суспільства єдиного безпекового простору, охорони та захисту прав і свобод дітей, профілактики адміністративних та кримінальних правопорушень, учинених дітьми, та вчинених щодо дітей, зниження рівня дитячої бездоглядності, жебрацтва, наркоманії, втягнення дітей у злочинну діяльність, а також зменшення випадків жорстокого поводження з дітьми та торгівлі ними. Таким чином, саме органи Національної поліції є основним суб'єктом, на який покладається обов'язок щодо ефективної реалізації державної політики у напрямку зниження рівня дитячої злочинності, мінімізації випадків вчинення протиправних дій щодо дітей та удосконалення існуючої системи профілактики правопорушень серед дітей.

Одним із головних завдань поліцейського в умовах збройної агресії росії є створення безпечнішого середовища у навчальних закладах, забезпечення дітей від знаходження в місцях підвищеної небезпеки, надання допомоги для швидкого доступу до укриттів, надання допомоги дитині, яка втратила зв'язок з рідними, забезпечити надання домедичної допомоги та психологічної допомоги у випадку необхідності та вжити інших заходів спрямованих на захист прав дитини. Саме з метою реалізації таких завдань поліції за спільною ініціативою КМУ, органів місцевого самоврядування та МВС України при підтримці Президента України було запропоновано започаткувати пілотний проект «офіцер Служби освітньої безпеки» (далі – СОБ) з подальшим його впровадженням як структурної одиниці підрозділів Національної поліції, його мета – захистити дітей у школах в умовах повномасштабної

війни та створити безпечне середовище після війни. Як вірно зазначається в ЗМІ (медіа) «важливо, що при цьому офіцер Служби освітньої безпеки – це не охоронець, а фахівець з питань безпеки в освітньому закладі, окрім поліцейських навичок та виконання протоколу безпеки, він матиме знання з психології дитини, аби розуміти її та за потреби вчасно допомогти та вжити необхідних заходів, офіцери СОБ стануть медіаторами між адміністраціями шкіл, батьківськими комітетами й дітьми та разом із педагогами працюватимуть над створенням безпечного середовища для дітей»¹ [1].

Слід відмітити, що спроба запровадження проаналога поліцейського охорони закладу освіти була впроваджена з 2016-2017 навчального року у навчальних закладах міст Івано-Франківська, Львова, Одеси та Києва коли було впроваджено експериментальну модель співпраці навчальних закладів і поліції «Шкільний офіцер поліції», поступово ця практика розповсюдилась і в інших містах України. Метою експериментальної моделі було сприяння діяльності навчальних закладів щодо профілактики правопорушень серед дітей та забезпечення безпечного навчального середовища, однак на сьогодні діяльність шкільного офіцера поліції зводиться до профілактичної діяльності поліцейських переважно підрозділів ювенальної превенції, які закріпленні за відповідними закладами освіти та проведення роз'яснювальної роботи серед дітей, однак така діяльність не забезпечує безпеку дітей в умовах воєнного часу.

Слід зазначити, що ідея посилення безпеки в освітньому середовищі яка є прототипом запровадження посади офіцера Служби освітньої безпеки надійшла 21.07.2022 в етері телемарафону «Єдині новини» від міністра внутрішніх справ Дениса Монастирського, який повідомив, що МВС України ініціюватиме масштабування проєкту «Спеціаліст з безпеки в освітньому середовищі», а саме про діяльність у закладах освіти вихователя безпеки – посадової особи територіальної громади²[2]. Однак проєктом передбачалось, що вихователь безпеки (спеціаліст з безпеки в освітньому середовищі) має бути не поліцейським, а цивільним фахівцем, вихователем, який після відповідного відбору і

¹ У 400 закладах освіти з'явиться поліцейська варта безпеки Національна поліція України. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. публікація 16 січня 2024 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-400-zakladakh-osvity-zivavtytsia-politseiska-varta-bezpeky/> (дата звернення 18 червня 2024 року)

² Виступ міністра внутрішніх справ Д. Монастирського «Про масштабування проєкту «Спеціаліст з безпеки в освітньому середовищі» (етер телемарафону «Єдині новини» від 21.07.2022). URL: https://znayshov.com/News/Details/u_shkolakh_prat_siuvatyvmut_vykhovately_z_bezpeky. (дата звернення 18 червня 2024 року)

навчання на базі навчальних закладів системи МВС працюватиме у навчальних закладах територіальних громад-учасниць програми.

Однак подальші агресивні дії росії, що супроводжуються постійними обстрілами населених пунктів України, продовжують створювати загрозу в тому числі безпеці дітей, у зв'язку з чим вищезгадані ідеї трансформувались в необхідність забезпечення безпеки в освітніх закладах саме поліцейськими, що і зумовило необхідність запровадження проекту «офіцера Служби освітньої безпеки» та необхідності реалізації якого наполягло нове керівництво МВС України на чолі з Ігорем Клименко.

Стан дослідження проблематики. Проблематику окремих питань взаємодії Національної поліції з органами місцевого самоврядування в Україні зокрема впровадження спільних проєктів (шкільного поліцейського, громадського інспектора дорожнього руху, спеціаліста у сфері безпеки та ін.), досліджували на монографічному рівні: О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О.В. Джафарова, О. Ф. Кобзар, Р.В. Миронюк, О.М. Мердова, М.В. Лошицький, О.В. Негодченко, В.В. Сокурєнко, В. Г. Фатхутдінов, О. С. Юнін та ін. [3-12]³. Сучасні проблеми діяльності Національної поліції щодо створення безпекового середовища в умовах військового управління та форми взаємодії з органами місцевого самоврядування та іншими правоохоронними органами досліджували Батраченко О., Крищенко А., Корнієнко М., Лялюк О., Плугатар Т., Лелет С. та окремі зарубіжні автори, зокрема Meershoek G. [13-18]⁴.

³ Кобзар О. Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект : монограф. Харків ; Дніпропетровськ : Панов, 2015. 316 с.

Миронюк Р.В. Правовий статус суб'єктів адміністративно-деліктного процесу: теорія та практика реалізації: монографія. Дніпропетровськ: Видавництво «Ліра», 2013. 396 с.

Лошицький М. В. Теоретико-правові засади адміністративно-поліцейської діяльності держави : монограф. Київ : МП «Леся», 2013. 370 с.

Фатхутдінов В. Г. Адміністративно-правове забезпечення громадської безпеки України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. 449 с.

Юнін О. С. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних (поліцейських) підрозділів і можливості його застосування в Україні : монограф. Харків : Ніка Нова, 2014. 456 с.

⁴ Батраченко О. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. 2017. Суми, 218 с.

Крищенко А. Взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення у сфері забезпечення публічної безпеки. Науковий вісник публічного та приватного права. Вип. 4. 2017. С. 164–170.

Корнієнко М. Адміністративно-правові основи взаємодії територіальних підрозділів національної поліції та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. Юридичний науковий електронний журнал. №1.2022. С. 379-384.

В той же час питання ефективності взаємодії Національної поліції з органами місцевого самоврядування у сфері забезпечення життєдіяльності регіону та створення безпечного середовища в умовах воєнного стану висвітлені недостатньо та потребують більш широкого дослідження.

У зв'язку з означеними факторами питання дослідження правового статусу та повноважень офіцера служби освітньої безпеки є актуальним дослідницьким завданням в межах даного розділу монографії.

Завданнями дослідження є: визначення правових засад діяльності офіцера служби освітньої безпеки, з'ясування комплексу та меж його повноважень, встановлення форм взаємодії з керівниками освітніх закладів, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами діяльності яких дотична до створення безпечного середовища в освітніх закладах.

1. Підстави та порядок запровадження проекту «Офіцер служби освітньої безпеки»

Як зазначено вище проект «офіцер Служби освітньої безпеки» є новою формою взаємодії органів місцевого самоврядування та поліції основною підставою створення та запровадження якого став початок збройної агресії на територію України, що зумовило необхідність винайдення шляхів покращення безпечного середовища в публічних місцях і стало вкрай актуальним, особливо в закладах освіти України (перед усім школах, ліцеях, коледжах) де отримують освіту діти.

Запровадження цього проекту узгоджується і здійснено на виконання Концепції безпеки закладів освіти, яка була схвалена на засіданні уряду 7 квітня 2023 року [19]⁵ на виконання норм Конституції України, національного та міжнародного законодавства щодо захисту прав дітей [20-23]⁶. В Концепції визначені основні ключові проблеми безпеки

Лялюк О. Деякі питання взаємовідносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ, прокуратури, Служби безпеки, судовими органами та органами юстиції. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 31. 2016. С. 61–74.

Плугатар Т., Лелет С. Взаємодія органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні. Law. State. Technology, № 1, с.3–9, doi: 10.32782/LST/2023-1-1.

⁵ Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: Розпорядження КМУ від 7 квітня 2023 р. № 301-р. Офіційний вісник України офіційне видання від 20.04.2023 р. № 40. Стор. 89. Ст. 2182.

⁶ Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.

закладів освіти та організації безпечного освітнього середовища в Україні, зокрема: «недостатня кількість об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти; низький рівень відповідності об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти вимогам щодо необхідної місткості таких об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту та кількості евакуаційних виходів, наявності водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, засобів зв'язку та Інтернету, засобів надання медичної допомоги, доступності для маломобільних груп населення, а також можливості організації у таких об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту освітнього процесу; низький рівень дотримання вимог законодавства з питань пожежної та техногенної безпеки закладів освіти; застаріла нормативно-правова база у сфері цивільного захисту в частині створення безпечних умов перебування у закладах освіти здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників, адміністрації та інших працівників; відсутність у закладах освіти систем зовнішнього та внутрішнього відеоспостереження; недоступність більшості закладів освіти та захисних споруд цивільного захисту при закладах освіти для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення; відсутність необхідної кількості шкільних автобусів для підвезення здобувачів освіти та педагогічних працівників до/із закладів загальної середньої освіти; недостатній рівень обізнаності учасників освітнього процесу про їх права, обов'язки та відповідальність; низький рівень обізнаності дітей щодо кіберзагроз та формування безпечної поведінки в Інтернеті; неготовність учасників освітнього процесу до дій в умовах надзвичайних ситуацій, бойових дій; відсутність у працівників закладів освіти навичок надання домедичної допомоги, забезпечення психологічної підтримки здобувачів освіти; обмежений доступ до послуг з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу під час навчання та роботи з урахуванням впливу військової агресії на їх психічне здоров'я; відсутність комплексної інфраструктури психоемоційної підтримки та психологічної допомоги учасникам освітнього процесу; недостатність умов для інклюзивного навчання та підтримки в освітньому процесі

Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ. Рада Європи. 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
Декларація прав дитини: Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384/card6#Public.

здобувачів освіти, які цього потребують, відповідно до нових безпекових умов» [19]⁷.

В Концепції зроблено акцент на необхідності вирішення низки проблем безпекового середовища в закладах освіти, які покладаються на органи Національної поліції в межах їх повноважень, визначених Законом України «Про Національну поліцію» [24]⁸, а саме: відсутність встановленого порядку організації охорони закладів освіти, зокрема із залученням органів поліції охорони (із встановленням комплексу тривожної сигналізації) з підключенням до пунктів централізованого спостереження та реагування; відсутність належної організації пропускового режиму в закладах освіти (огорожа, стаціонарні металодетектори, система контролю доступу); недостатній рівень охоплення закладів освіти превентивними поліцейськими послугами, спрямованими на запобігання та попередження вчинення правопорушень; незнання учасниками освітнього процесу правил безпечної поведінки в побуті та правил дорожнього руху.

Одним із шляхів створення безпечної інфраструктури закладів освіти визначено – забезпечення в установленому порядку охорони закладів освіти із залученням поліції охорони, встановлення у закладах освіти комплексу тривожної сигналізації з підключенням до пунктів централізованого спостереження та реагування, встановлення стаціонарних металодетекторів, облаштування необхідних огорож та здійснення інших інфраструктурних заходів щодо організації безпеки закладів освіти.

Завданням Концепції безпекового середовища яке покласться на виконання Національної поліції є: «посилення поліцейської присутності у закладах освіти з наданням ефективних поліцейських послуг щодо недопущення вчинення правопорушень учасниками освітнього процесу та стосовно них; запровадження системи раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу, ризику нападу на заклад освіти або іншої небезпеки; впровадження алгоритму дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у закладі освіти; удосконалення нормативно-правової бази у сфері громадської безпеки в частині підвищення ефективності попередження та недопущення вчинення правопорушень в закладах освіти» [19].

⁷ Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: Розпорядження КМУ від 7 квітня 2023 р. № 301-р. Офіційний вісник України офіційне видання від 20.04.2023 р. № 40. Стор. 89. Ст. 2182.

⁸ Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Стор. 1970. Ст. 379.

Для забезпечення реалізації положень Концепції щодо посилення поліцейської присутності у закладах освіти 22 грудня 2023 року Кабінетом Міністрів України затверджено Постанову № 1364 «Про внесення зміни до категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах» [25]⁹.

Ця постанова передбачає, що «заклади освіти державної і комунальної форм власності охоронятиме поліція охорони. Постанова доповнює категорії об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах (затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 р. № 975), новим пунктом «19. Заклади освіти державної та комунальної власності»» [25]. Це розширює перелік об'єктів, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах.

Одним із шляхів реалізації цієї Концепції, що є напряду пов'язаний з діяльністю Національної поліції є запровадження в закладах освіти посади поліцейського охорони закладів освіти, яка буде створена в структурі Поліції охорони. Поліція охорони є структурним озброєним підрозділом Національної поліції України, тому є компетентною у створенні безпечних умов навчання. За безпеку дітей відповідатиме спеціально підготовлений співробітник, який пройшов ретельний відбір, медичне, психологічне обстеження та спеціалізоване навчання. Такий поліцейський разом з педагогами буде здійснювати пропускний режим, забезпечувати публічний порядок та безпеку, реагувати на звернення або повідомлення учнів та вчителів, а також відповідатиме за направлення всіх учасників навчального процесу до укриттів.

2. Правовий статус та повноваження офіцера служби освітньої безпеки

Основними службовими обов'язками офіцера служби освітньої безпеки є: забезпечення безпекових заходів у закладах освіти; проведення превентивних (профілактичних) заходів із учасниками освітнього процесу щодо виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, учинених дітьми та стосовно них у закладах загальної середньої освіти, недопущення втягнення дітей у

⁹ Про внесення зміни до категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 року № 1364. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zminy-do-katehorii-obiektiv-derzhav-a1364>

протиправну діяльність, пияцтво, жебрацтво, наркоманію та іншу антигромадську діяльність; вжиття заходів, спрямованих на попередження та усунення загроз життю та здоров'ю учасникам освітнього процесу, оперативність, швидке та ефективне реагування на ймовірні загрози; вжиття заходів щодо запобігання та протидії вчинення домашнього насильства дітьми та стосовно них, жорстокого поводження з ними та реагування на такі факти; проведення роботи щодо протидії негативним викликам та небезпечним тенденціям у дитячому середовищі (безпека в мережі Інтернет, булінг (цькування), екстремальні розваги; забезпечення пропускнуго режиму на територію навчального закладу всіх учасників освітнього процесу, запобігання проникненню на об'єкт сторонніх осіб; проведення інтерактивних занять з дітьми (здобувачами освіти), прийняття безпосередньої участі у педагогічних радах, батьківських зборах, а також здійснення консультування та інформування учасників освітнього процесу (батьків, учнів); надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Бажаними якостями та навичками офіцера служби освітньої безпеки є: висока мотивація та орієнтація на якісні зміни в державі; здатність до логічних операцій в екстремальних ситуаціях, в умовах дефіциту часу; дисциплінованість, самоорганізованість, відповідальність; комунікабельність, ввічливість, стриманість, прагнення допомагати людям; вміння чітко й аргументовано висловлювати власну думку; належний рівень фізичної підготовки відповідно до вимог МВС України для кандидатів, які вступають на службу до поліції; знання вікових особливостей розвитку дітей і підлітків, вміння вирішувати конфлікти, що виникають під час освітнього процесу.

До кандидатів на посаду офіцера служби освітньої безпеки зараховують: громадян України; діючих працівників поліції; які мають вищу освіту першого (бакалаврського) рівня або другого (магістерського) рівня; вільно володіють українською мовою, що засвідчується державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, виданим Національною комісією зі стандартів державної мови; володіють знаннями Конституції України, ЗУ «Про Національну поліцію», ЗУ «Про запобігання корупції», Кодексу України про адміністративні правопорушення».

Відповідно до покладених завдань поліцейський охорони закладів освіти під час несення служби зобов'язаний: 1) знати: вимоги законодавчих та нормативно-правових актів МВС, розпорядчих документів НПУ, що регламентують діяльність, пов'язану із забезпеченням безпеки фізичних осіб, охороною об'єктів (майна),

публічного порядку та безпеки, порядок застосування поліцейських заходів примусу; оперативну обстановку на території обслуговування; 2) діяти, у тому числі попереджати, виявляти та припиняти кримінальні або адміністративні правопорушення в закладах освіти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; 3) забезпечувати особисту безпеку фізичних осіб, охорону об'єктів (майна) в закладах освіти відповідно до вимог нормативно-правових актів МВС, розпорядчих документів НПУ, а також організаційно-розпорядчих документів з питань заходів охорони; 4) вимагати від учасників освітнього середовища дотримання пропускового режиму на об'єктах охорони, у разі виявлення порушень, що створюють загрозу громадянам і публічній (громадській) безпеці, або умов, що сприяють крадіжці майна, вживати заходів щодо ліквідації зазначених умов та припинення виявлених порушень; 5) вживати профілактичних заходів щодо недопущення вчинення правопорушень дітьми та проти дітей як з боку учасників освітнього процесу так і інших осіб; 6) виявляти, фіксувати правопорушення вчинені дітьми та проти дітей і в залежності від виду протиправного діяння викликати уповноважених суб'єктів поліції для оформлення матеріалів справ та проведення розслідування; 7) забезпечувати охорону місця події (злочину чи правопорушення) до і після прибуття уповноважених суб'єктів оформлення матеріалів 8) уживати заходів щодо забезпечення оборони об'єктів і охорони майна, а також публічної безпеки та порядку під час виникнення надзвичайних ситуацій (подій) та інших позаштатних ситуацій; 9) надавати невідкладну, у тому числі домедичну, допомогу особам, які знаходяться на об'єкті охорони, а також потерпілим від правопорушень і нещасних випадків, які перебувають у безпорадному або небезпечному для життя та здоров'я стані; 10) забезпечувати можливості швидкого доступу учасниками освітнього процесу до бомбосховища; 11); вживати евакуаційних заходів у випадку виявлення небезпечних предметів, загрози життю та здоров'ю учасникам освітнього процесу; 12) вжити заходів профілактики, припинення цькування (булінгу) відносно дитини в закладі освіти та за його межами; 13) вживати заходів профілактики, припинення насильства відносно дитини в закладі освіти та за його межами.

Реалізація даних повноважень має здійснюватись офіцером СОБ у тісній взаємодії з керівником закладу освіти, зокрема його повноваження мають бути прописані також у Паспорті безпеки закладу освіти (він є учасником його розробки та узгодження), наявність якого передбачає

спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства освіти і науки України від 18.08.2023 року № 685/1013 [26]¹⁰.

3. Стан та перспективи діяльності служби освітньої безпеки

Проект «офіцер служби освітньої безпеки» як було зазначено вище було започатковано в червні 2023 роки. З вересня по жовтень тривав відбір кандидатів для запровадження цього проекту, в грудні 2023 року здійснювалась підготовка (навчання) офіцерів служби освітньої безпеки в ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання (в короткостроковий період на початку запровадження проекту). Одночасно було підготовлено 800 офіцерів служби освітньої безпеки, які з кінця січня приступили до виконання своїх обов'язків у майже 800 закладів освіти, які відбиралися за декількома критеріями: працюють в очному або змішаному форматах; наближені до зони бойових дій; розташовані близько до кордону з рф чи білоруссю.

За планами на 2024–2025 роки проект охопить усі школи України, до цього переліку увійшли приблизно 3 тисячі шкіл Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей та Києва.

Наразі є потреба в підготовці більш ніж 2000 таких офіцерів. З 17 по 30 червня 2024 року Міністерством внутрішніх справ України оголошений набір на зайняття вакантних посад поліцейських служби освітньої безпеки. Запрошуються повнолітні громадяни України, які мають вищу освіту, сертифікат про вільне володіння українською мовою (можна подати до 30 липня 2024 року), бажання і мотивацію працювати з дітьми, адміністрацією школи і батьками, вміння комунікувати з учасниками освітнього процесу. Фінансування проекту буде здійснюватися повністю з державного бюджету за рахунок коштів НПУ.

ЗВО МВС зі специфічними умовами навчання підготовлено та затверджено програмами підготовки поліцейських служби освітньої безпеки, напрацьовані найсучасніші матеріально-технічні бази та можливості для такого навчання. Наразі у всіх таких ЗВО здійснюється перша повнопрофільна підготовка таких спеціалістів за програмами навчання, яке буде тривати до шести місяців.

¹⁰ Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти: Наказ МОН України та МВС України від 18.08.2023 № 685/1013. Офіційний вісник України офіційне видання від 02.11.2023 р., № 87. Стор. 643. Ст. 5099.

В підрозділах Національної поліції створені управління (на рівні центрального апарату Національної поліції) та сектори організації служби освітньої безпеки ГУ НПУ у відповідній області, які забезпечують координацію діяльності офіцерів служби освітньої безпеки.

Наразі питаннями, які потребують вирішення сьогодні та в перспективі діяльності проекту «офіцерів служби освітньої безпеки» є: матеріально-технічне забезпечення (наявність технічних засобів комунікації, службового транспорту); забезпеченням службовим житлом; узгодження співфінансування фонду заробітної плати працівника за рахунок державного бюджету (Національної поліції) та органів місцевого самоврядування; налагодження взаємодії з адміністрацією школи, службами які забезпечують безпеку та охорону здоров'я дітей та освітян, батьківськими комітетами та ін.

ВИСНОВКИ

В межах розділу досліджено передумови, правові засади та шляхи впровадження спільного проекту МВС, МОН, органів місцевого самоврядування щодо створення безпекового середовища в освітніх закладах – Офіцера служби освітньої безпеки.

Встановлено, що запровадження в закладах освіти посади поліцейського охорони закладів освіти є одним із шляхів реалізації Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядження уряду України 7 квітня 2023 р. Метою створення цієї посади є забезпечення безпечного перебування і навчання учнів (дітей) в освітніх закладах середньої освіти, надання їм допомоги у разі надзвичайних подій, недопущення, виявлення та припинення порушень публічного порядку та безпеки в межах цього закладу у взаємодії з його адміністрацією.

Акцентовано, що основними завданнями такого поліцейського стане: виявлення порушників правил перебування в закладі освіти, вживати заходів припинення їх поведінки та притягнення до відповідальності; надання учасниками освітнього процесу інформацію щодо об'єктів інфраструктури забезпечення закладу освіти (бомбосховища, аварійних виходів та ін); забезпечення можливості швидкого доступу учасниками освітнього процесу до бомбосховища; вжиття евакуаційних заходів у випадку виявлення небезпечних предметів, загрози життю та здоров'ю учасникам освітнього процесу; вжиття заходів щодо недопущення вжиття в закладі освіти спиртних (алкогольних напоїв) та наркотичних засобів; вжиття заходів профілактики, припинення цькування (булінгу) відносно дитини в закладі освіти та за його межами; вжиття заходів профілактики, припинення насильства відносно дитини в закладі освіти та за його межами.

Обґрунтовано положення про необхідність визначення повноважень офіцера як в його посадовій інструкції, так і в Паспорті безпеки закладу освіти; звернуто увагу на необхідність врегулювання взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку (в тому числі щодо створення безпекового середовища в закладах освіти) у відповідному Положенні.

АНОТАЦІЯ

Досліджено передумови, правові засади та шляхи впровадження спільного проекту Міністерства внутрішніх справ, Міністерства освіти і науки, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо створення безпекового середовища в освітніх закладах – Офіцера служби освітньої безпеки.

Встановлено, що запровадження в закладах освіти посади поліцейського охорони закладів освіти є одним із шляхів реалізації Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядження уряду України 7 квітня 2023 р. Метою створення цієї посади є забезпечення безпечного перебування і навчання учнів (дітей) в освітніх закладах середньої освіти, надання їм допомоги у разі надзвичайних подій, недопущення, виявлення та припинення порушень публічного порядку та безпеки в межах цього закладу у взаємодії з з його адміністрацією.

Акцентовано, що основними завданнями такого поліцейського стане: виявлення порушників правил перебування в закладі освіти, вживати заходів припинення їх поведінки та притягнення до відповідальності; надання учасниками освітнього процесу інформацію щодо об'єктів інфраструктури забезпечення закладу освіти (бомбосховища, аварійних виходів та ін); забезпечення можливості швидкого доступу учасниками освітнього процесу до бомбосховища; вжиття евакуаційних заходів у випадку виявлення небезпечних предметів, загрози життю та здоров'ю учасникам освітнього процесу; вжиття заходів щодо недопущення вжиття в закладі освіти спиртних (алкогольних напоїв) та наркотичних засобів; вжиття заходів профілактики, припинення цькування (булінгу) відносно дитини в закладі освіти та за його межами; вжиття заходів профілактики, припинення насильства відносно дитини в закладі освіти та за його межами.

Обґрунтовано положення про необхідність визначення повноважень офіцера як в його посадовій інструкції, так і в Паспорті безпеки закладу освіти; звернуто увагу на необхідність врегулювання взаємодії органів місцевого самоврядування з поліцією у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку (в тому числі щодо створення безпекового середовища в закладах освіти) у відповідному Положенні.

Література

1. У 400 закладах освіти з'явиться поліцейська варта безпеки Національна поліція України. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. публікація 16 січня 2024 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-400-zakladakh-osvity-ziavvutsia-politseiska-varta-bezpeky/> (дата звернення 18 червня 2023 року)

2. Виступ міністра внутрішніх справ Д. Монастирського «Про масштабування проекту «Спеціаліст з безпеки в освітньому середовищі» (стер телемарафону «Єдині новини» від 21.07.2022). URL: https://znayshov.com/News/Details/u_shkolakh_prat_siuvatymut_vykhovately_z_bezpeky. (дата звернення 18 червня 2023 року)

3. Кобзар О. Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект : монограф. Харків ; Дніпропетровськ : Панов, 2015. 316 с.

4. Миронюк Р.В. Правовий статус суб'єктів адміністративно-деліктного процесу: теорія та практика реалізації: монографія. Дніпропетровськ: Видавництво «Ліра», 2013. 396 с.

5. Лошицький М. В. Теоретико-правові засади адміністративно-поліцейської діяльності держави : монограф. Київ : МП «Леся», 2013. 370 с.

6. Фатхутдінов В. Г. Адміністративно-правове забезпечення громадської безпеки України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. 449 с.

7. Юнін О. С. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних (поліцейських) підрозділів і можливості його застосування в Україні : монограф. Харків : Ніка Нова, 2014. 456 с.

8. Police activity in Ukraine and European countries: modern standards and unification options : Collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. 600 p.

9. Juvenile policy as a component of supporting Ukraine's national security and defense (dedicated to the 53rd anniversary of the UN General Assembly adoption of the Declaration of the Rights of the Child and the 56th anniversary of the establishment of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs) : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 552 p.

11. Кононець В.П. Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції органів Національної поліції щодо захисту прав та законних інтересів дітей : навч. посіб. / В.П. Кононець, І.С. Кравченко. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2020. 102 с.

12. Юнін О. С. Адміністративна діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : навч. посіб. / О.С. Юнін,

В.П. Мороз, К.О. Пісоцька, І.О. Тищенко, О.В. Нестерцова-Собакарь.
Дніпро: ДДУВС, 2023. 160 с.

13. Батраченко О. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. 2017. Суми, 218 с.

14. Крищенко А. Взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення у сфері забезпечення публічної безпеки. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Вип. 4. 2017. С. 164–170.

15. Корнієнко М. Адміністративно-правові основи взаємодії територіальних підрозділів національної поліції та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. *Юридичний науковий електронний журнал*. №1.2022. С. 379-384.

16. Лялюк О. Деякі питання взаємовідносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ, прокуратури, Служби безпеки, судовими органами та органами юстиції. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Вип. 31. 2016. С. 61–74.

17. Плугатар Т., Лелет С. Взаємодія органів Національної поліції з органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні. *Law. State. Technology*, №1, с.3–9, doi: 10.32782/LST/2023-1-1.

18. Meershoek G. (2023), Creating modern, community-oriented police: some dutch experiences. *Philosophy, Economics and law review*. Volume 3, No. 1, 210-217. DOI: 10.31733/2786-491x-2023-1-210-217

19. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: Розпорядження КМУ від 7 квітня 2023 р. № 301-р. *Офіційний вісник України* офіційне видання від 20.04.2023 р. № 40. Стор. 89. Ст. 2182.

20. Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.

21. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

22. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ. Рада Європи. 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

23. Декларація прав дитини: Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384/card6#Public.

24. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Стор. 1970. Ст. 379.

25. Про внесення зміни до категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах: Постанова Кабінету

Міністрів України від 22 грудня 2023 року № 1364. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zminy-do-katehorii-obiektiv-derzhav-a1364>.

26. Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти: Наказ МОН України та МВС України від 18.08.2023 № 685/1013. *Офіційний вісник України* офіційне видання від 02.11.2023 р., № 87. Стор. 643. Ст. 5099.

Інформація про авторів:

Моргунов Олександр Анатолійович,

доктор юридичних наук, професор, Заслужений тренер України,
ректор Дніпровського державного університету внутрішніх справ
пр. Науки, 26, м. Дніпро, 49005, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-2259-3620>

Юнін Олександр Сергійович,

доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України,
проректор Дніпровського державного університету внутрішніх справ
пр. Науки, 26, м. Дніпро, 49005, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-4846-2573>